

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 40195-2025

Medewerker	:	Alfons Ganzevles
Team	:	Ruimte en Samenleving
Datum	:	13 oktober 2025
Portefeuillehouder	:	wethouder Marcel Blind

BIJLAGEN: ☒ Offerte Public Result, (40179-2025); ☒ Programmaplan arbeidsmigranten West Overijssel, (40179-2025) ☒ Raadsinformatiebrief, (40179-2025)
AFSTEMMING MET ☒ team Communicatie en Ondersteuning ☒ Raadsinformatiebrief, nieuwsbericht op website en in Reklamix; ☒ anders, nl. Financiën
☒ Openbaar ☐ Vertrouwelijk
ONDERWERP Integrale aanpak vraagstuk arbeidsmigranten

BESLUIT burgemeester en wethouders

- Instemmen met de offerte van Public Result voor fase 1 betreffende het vervaardigen van een lokale foto en het opstellen van een plan van aanpak voor fase 2;
- Instemmen met de organisatorische aanpak zoals in dit advies beschreven;
- De gemeenteraad te informeren met een raadsinformatiebrief.

SAMENVATTING

De gemeente Olst-Wijhe kent zowel werkzame- als woonachtige arbeidsmigranten, maar exact inzicht ontbreekt. Hier werkzame arbeidsmigranten wonen deels elders en hier woonachtige arbeidsmigranten werken voor een deel buiten de gemeente. In de praktijk signaleren we knelpunten rondom hun huisvesting. Daarnaast zijn er knelpunten rond registratie en handhaving. Er ontbreekt echter een beleidsmatig kader voor de huisvesting en leefomstandigheden van arbeidsmigranten. Daar gaan we nu mee aan de slag. Om een solide basis te kunnen leggen voor een beleidsmatige aanpak, starten we met het maken van een 'lokale foto' die in beeld brengt hoe de lokale situatie er nu uit ziet. Op basis daarvan maken we een plan van aanpak, met aandacht voor regionale samenwerking en afstemming. Naar verwachting is begin 2026 een concept plan van aanpak klaar.

Landelijk, provinciaal en regionaal is er toenemende aandacht voor de huisvestingssituatie en leefomstandigheden van arbeidsmigranten. In het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting (dat ter behandeling bij de 1^e Kamer ligt) is er specifieke aandacht voor deze doelgroep. De provincie Overijssel stimuleert gemeenten om beleid te ontwikkelen en regionaal samen te werken.

AANLEIDING

Uit onderzoek blijkt dat het aantal arbeidsmigranten in Nederland groeit. De noodzaak van passende huisvesting voor arbeidsmigranten staat niet ter discussie. Veelal is de discussie wáár en hoe arbeidsmigranten gehuisvest kunnen worden. Daarbij kiezen arbeidsmigranten (al dan niet via een uitzendbureau) vaak voor het huisvesten van veel mensen in één huis. In de praktijk zijn dat meestal ongewenste woonsituaties en is dan ook sprake van misstanden betreffende de geboden woonkwaliteit. Daarnaast is er soms sprake van weerstand van omwonenden. Vaak spelen de ruimtelijke ordening en behoud van een goed woon- en leefklimaat een sleutelrol bij huisvesting van arbeidsmigranten. Het gaat echter niet alleen om passende huisvesting, ook de leefomstandigheden van arbeidsmigranten is een aandachtspunt.

In Olst-Wijhe zijn enkele concrete huisvestingscasussen de aanleiding geweest tot een breder gesprek over het vraagstuk rond de arbeidsmigranten. Het thema is ook verkennend op 24 juni jl. in uw college besproken in aanwezigheid van Kees Pleijsier, procesregisseur vanuit de provincie Overijssel voor dit onderwerp. Door uw college is gevraagd om een plan van aanpak. Het aanbod van Public Result in bijgevoegde offerte kan beschouwd worden als het voorliggende plan van aanpak. Het voorliggende voorstel bevat 2 fases.

Fase 1: foto en advies vervolg (plan van aanpak)

- Opstellen van een kwalitatieve en kwantitatieve foto van de huidige situatie rondom arbeidsmigranten in Olst-Wijhe met aandacht voor de volgende aspecten:
 - o Samenstellen ambtelijk kernteam en brede werkgroep met daarin vertegenwoordiging wonen, economie, vergunningverlening/RO, handhaving, en communicatie (en deelnemers op afroep: registratie (publiekszaken), financiën en medewerker belasting)
 - o Overzicht regelgeving en beleid met beleidsopties.
 - o 3-5 interviews met marktpartijen, o.a. via de lokale Ondernemersverenigingen;
 - o SWOT- en krachtenveldanalyse.
- Uitwerken van een advies voor vervolgstappen richting mogelijk beleidskader, inclusief mogelijke scenario's, aandachtspunten en financiën.
- Afronding van dit deel in de vorm van een presentatie en een concept-plan van aanpak voor het college (winter 2025/2026).
- Resultaat:
Een lokale foto en akkoord van college op vervolgstappen. In de lokale foto is opgenomen:
 - Inventarisatie woon- en werksituatie (o.a. adressenonderzoek, leegstandslijst, contacten met werkgevers/uitzendbureaus).
 - Analyse kwaliteit huidige huisvesting.
 - In beeld brengen van knelpunten rond huisvesting, registratie en handhaving.

Fase 2: dialoog en beleidskader formuleren

- Uitwerken van vervolgstappen met mogelijk een beleidskader huisvesting arbeidsmigranten (inclusief flankerend beleid, zoals registratie, toezicht, zorg en integratie).
- Opstellen van een uitvoeringsprogramma met concrete afspraken over toezicht, handhaving, communicatie en participatie, en evaluatie.

Dit deel wordt alleen opgestart na een separaat collegebesluit op basis van de resultaten uit deel 1. De offerte is zo opgesteld dat fase 2 indicatief is. Dat betekent dat de definitieve opdracht voor fase 2 pas later gegeven hoeft te worden en dat de opbrengst van fase 1 mee kan spelen bij de afweging hoe fase 2 wordt ingericht.

BEOOGD RESULTAAT

- Het in beeld krijgen van de lokale situatie rond arbeidsmigranten (wonen, werken en leven);
- Invulling geven aan het vervolg voor het integrale vraagstuk rond arbeidsmigranten, onder andere via beleidsvorming;

KADER

- Woonvisie 2022-2025;
- Programmaplan arbeidsmigranten West Overijssel;

ARGUMENTEN VOOR

- Er is nu onvoldoende zicht op de woon- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten. Om beter zicht te krijgen op de situatie en waar nodig verbetervoorstellen te doen, is deze aanpak nodig;
- Als gemeente hebben we een zorgplicht naar alle inwoners, dus ook voor de in onze gemeente aanwezige arbeidsmigranten;
- Onze economie kan niet meer zonder arbeidsmigranten; als gemeente hebben we een regiefunctie om zorg te dragen voor goed woon- en leefklimaat;
- Met de inzet van Public Result vinden we niet het wiel opnieuw uit; we maken gebruik van de kennis en de ervaringen van andere gemeenten.

ARGUMENT TEGEN

- De situatie rond arbeidsmigranten verandert regelmatig; het is dus heel moeilijk om daar goed beleid op te ontwikkelen;
- De primaire verantwoordelijkheid voor de huisvesting van arbeidsmigranten ligt primair bij werkgevers en de uitzendorganisaties;
- Het vermoedelijke aantal woonachtige arbeidsmigranten in de gemeente is beperkt. Het opstellen van vervolg of mogelijk beleid kan zorgen voor meer arbeidsmigranten.

RISICO'S

Het beter in zicht brengen van de situatie kan nieuwe dilemma's en tegengestelde belangen opleveren. Dat kan tot bestuurlijke gevoelige en lastige keuzes leiden. Ook brengt het een risico van juridische procedures met zich mee in relatie tot het vraagstuk rond huisvestingssituaties.

FINANCIËN

De offerte voor fase 1 betreft een bedrag van € 11.240. Dit is exclusief de uren die de eigen organisatie maakt. Het bedrag van € 11.240 kan uit het reguliere budget voor Volkshuisvesting worden bekostigd.

De ervaring bij andere gemeenten leert dat fase 2 meer tijd en afstemming kost. Gezien het beperkte aantal geraamde uren voor fase 1, is het praktisch voor te stellen dit aan te merken als regulier werk. Ervan uitgaande dat fase 2 meer tijd gaat kosten (ervaring is dat deze fase beleidsintensief is en meer tijd kost), wordt geadviseerd dat na fase 1 het vervolg wel concreter wordt ingepland en dat bij het benodigde budget voor fase 2 mee te nemen. In de offerte is voor fase 2 indicatief een bedrag van € 16.680 excl. BTW opgenomen. De inzet van ambtelijke uren is lastig in te schatten en hangt mede samen met de complexiteit van de te maken beleidskeuzes. Daarbij speelt mee dat er meerdere disciplines en meerdere medewerkers zijn betrokken. Het uiteindelijke aantal uren is ook afhankelijk van de conclusies uit de lokale foto en de keuzes die bestuurlijk gemaakt worden over de aanpak van fase 2.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

PARTICIPATIE

Participatie is in de eerste fase beperkt tot interviews met marktpartijen. Voor het vervolg in fase 2 wordt een communicatie- en participatieplan opgesteld.

COMMUNICATIE

De communicatie rondom dit besluit beperkt zich tot een nieuwsbericht op de gemeentelijke website en in huis aan huis/Reklamix. Dat nieuwsbericht wordt afgestemd met de portefeuillehouder. Daarnaast wordt de gemeenteraad geïnformeerd via de Raadsinformatiebrief (zie bijlage).

De aanpak van de communicatie en participatie in fase 1 en 2 is integraal onderdeel van de gehele aanpak van beide achtereenvolgende fasen.

PLANNING EN UITVOERING

De integrale aanpak is met het Managementteam besproken. Het uitgangspunt is dat we het projectmatig aanpakken met de volgende structuur en planning.

Organisatiestructuur:

- Bestuurlijk opdrachtgever: Wethouder Blind
- Ambtelijk opdrachtgever: Teamleider R & S
- Projectleider: projectleider opvang vluchtelingen
- Procesbegeleider: Public Result (en eventuele ondersteuning)
- Kernteam: bestaande uit de projectleider, procesbegeleider, en een ambtelijke vertegenwoordiging van de teams Ruimte en Samenleving en Ruimtelijke Realisatie
- Brede ambtelijke groep: kernteam en vertegenwoordiging van meerdere afdelingen, zoals Handhaving en Toezicht, Economie, Publiekszaken en Communicatie, Vergunningverlening en Ruimte.
- Stuurgroep: bestuurlijke trekker(s) met projectleider en procesbegeleider.

De planning wordt in overleg met de interne organisatie en Public Result opgesteld. De planning zoals die in de offerte staat is niet haalbaar. We streven ernaar fase 1 af te ronden begin 2026. De definitieve afronding van fase 1 en het vervolg naar fase 2 wordt voorgelegd aan uw college.